

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	At arbejde med kilder	Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan bruge kildekritiske begreber i arbejdet med historiske spor, medier og andre udtryksformer • Eleven har viden om kildekritiske begreber 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • forklare, hvad centrale kildekritiske begreber betyder • anvende kildekritiske begreber til at analysere og tolke tekst-kilder • anvende kildekritiske begreber til at analysere og tolke billedkilder 	<p>Historie 5 Grundbogen side 4-7. Kopiside 1-6 fokuserer på arbejdet med forskellige kildetyper. De kan bruges i egentlige kildekurser eller inddrages løbende</p>		
	Middelalderen og Margrete 1	Kronologi og sammenhæng Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan redegøre for samspil mellem aspekter fra dansk og omverdens historie • Eleven har viden om samspil mellem aspekter fra dansk og omverdens historie 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • redegøre for sammenhænge mellem magten i Danmark og nabolandene i senmiddelalderen • fortælle om Hansaens magt og betydning for udviklingen i Skandinavien i senmiddelalderen 	<p>Historie 5 Grundbogen side 8-31, Kopiside 6-13</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan bruge kanonpunkter til at skabe historisk overblik og sammenhængsforståelse • Eleven har viden om kanonpunkter 			<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • fortælle om Margrete 1.s rolle i tilblivelsen af Kalmarunionen • med udgangspunkt i Kalmarunionen fortælle om magtforhold i Norden i middelalderen 				

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	Middel- alderen og Mar- grete 1	Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan identificere historiske problemstillinger • Eleven har viden om kendetegn ved historiske problemstillinger 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • give eksempler på historiske problemstillinger, der er relevante, når man vil finde ud af, hvordan det lykkedes Margrete 1. at få magten i Norden 			
			<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan vurdere brugbarheden af historiske spor, medier og andre udtryksformer til at belyse historiske problemstillinger • Eleven har viden om kildekritiske begreber 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruge de tilgængelige kilder til at besvare læremidlets spørgsmål • demonstrere færdigheder i at anvende kilder til at få viden om dagliglivet i senmiddelalderen 			
		Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan forklare historiske fortællingers sammenhæng med fortidsfortolkninger og nutidsforståelser • Eleven har viden om enkle sammenhænge mellem fortidsfortolkninger og nutidsforståelser 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • give eksempler på, at synet på og fortællingerne om Margrete 1. har ændret sig i tidens løb • forklare forskellene på, hvordan Margrete 1. beskrives i svenske og danske historiebøger 			

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	Maya- erne	Kronologi og sammen- hæng Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved histo- riske perioder	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan placere histo- riske perioder i absolut kronologisk sammenhæng • Eleven har viden om histo- riske perioders tidsmæssige placering 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • beskrive mayakulturens ud- vikling kronologisk • gøre rede for stadier i maya- kulturens udvikling 	Historie 5 Grundbogen side 32-53, Kopiside 14-18		
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan identificere brud og kontinuitet i historien • Eleven har viden om væ- sentlige træk ved historiske perioder 			Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • påpege faktorer og begiven- heder, der betød voldsomme forandringer i mayakulturen 				
Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan formulere enkle historiske problemstillinger • Eleven har viden om krite- rier for opstilling af enkle historiske problemstillinger 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • udforme spørgsmål, der sigter på at undersøge religionens og billedskriftens betydning i mayaernes kultur • formulere spørgsmål, der retter sig imod årsager til mayakulturens sammenbrud 				
		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan læse histori- ske kilder og udtrykke sig mundtligt og skriftligt om deres indhold og formål • Eleven har viden om fagord og begreber og historiske kilders formål og struktur 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • give eksempler på, hvordan fortællinger om mayakulturen er brugt i eftertiden 				
	Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan analysere brug og funktion af fortalt histo- rie • Eleven har viden om sær- træk ved fortalt historie 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • give eksempler på, hvordan fortællinger om mayakulturen er brugt i eftertiden 				

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	Refor- matio- nen	Kronologi og sammen- hæng Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved histo- riske perioder	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan begrunde principper for inddeling af historien • Eleven har viden om principper for inddeling af historien 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • give eksempler på, at Reformationen bruges til at markere en inddeling af historien • vurdere, om Reformationen var så betydningsfuld, at den kan bruges til at markere et skel mellem middelalderen og nyere tid 	Historie 5 Grundbogen side 54-75, Kopiside 19-24		
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan redegøre for konsekvenser af samspil mellem dansk historie og omverden • Eleven har viden om konsekvenser af samspil mellem dansk historie og omverden 			Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • fortælle om den katolske kirkes betydning i senmiddelalderen • beskrive, hvordan Luthers lære kom til Danmark • forklare, hvorfor det især var i Nordeuropa, at Luthers lære vandt indpas 				
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan bruge kanonpunkter til at skabe historisk overblik og sammenhængsforståelse • Eleven har viden om kanonpunkter 			Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • sætte kanonpunktet Reformationen i historisk kontekst • drøfte kort- og langsigtede årsager og konsekvenser af reformationen 				
Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan vurdere brugbarheden af historiske spor, medier og andre udtryksformer til at belyse historiske problemstillinger • Eleven har viden om kildekritiske begreber 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • med brug af kildekritiske begreber analysere, tolke og vurdere tilgængelige kilder om reformationen 				

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	Refor- matio- nen	Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan forklare historiske fortællingers sammenhæng med fortidsfortolkninger og nutidsforståelser • Eleven har viden om enkle sammenhænge mellem fortidsfortolkninger og nutidsforståelser 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • give eksempler på, at beskrivelser af paven, Luther og andre aktører i reformationen har ændret sig i tidens løb • præsentere mulige grunde til disse ændringer 			
	Opdagelses- rejser	Kronologi og sammenhæng Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan bruge kanonpunkter til at skabe historisk overblik og sammenhængsforståelse • Eleven har viden om kanonpunkter 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • med afsæt i Columbus' ekspeditioner fortælle om forudsætninger, forløb og følger af den europæiske ekspansion 	Historie 5 Grundbogen side 76-103, Kopiside 25-29		
Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan bruge kildekritiske begreber i arbejdet med historiske spor, medier og andre udtryksformer • Eleven har viden om kildekritiske begreber 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • analysere kilder om opdagelsesrejser med brug af kildekritiske begreber • bruge kildekritiske begreber til at begrunde resultatet af kildearbejdet 				
Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan læse historiske kilder og udtrykke sig mundtligt og skriftligt om deres indhold og formål • Eleven har viden om fagord og begreber og historiske kilders formål og struktur 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruge faglige begreber i analysen af kilder om opdagelsesrejser • gøre rede for de tilgængelige kilders oprindelige kontekst og formål 				
		Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan opstille historiske scenarier for at få indsigt i samfundsforhold i fortiden • Eleven har viden om elementer, der indgår i historiske scenarier 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruge sin viden og fantasi til at skabe historiske scenarier om en opdagelsesrejse • udlede viden fra et historisk scenarie om en opdagelsesrejse og (jf. grundbogen side 103) 			

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	Energi, transport & kommunikation	Kronologi og sammenhæng Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan placere historiske perioder i absolut kronologisk sammenhæng • Eleven har viden om historiske perioders tidsmæssige placering 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • placere opfindelser inden for energi, transport og kommunikation på en tidslinje • forklare sammenhænge mellem samfundsudvikling og opfindelser 	Historie 5 Grundbogen side 104-129, Kopiside 30-36		
<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan redegøre for konsekvenser af samspil mellem dansk historie og omverden • Eleven har viden om konsekvenser af samspil mellem dansk historie og omverden 			Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • fortælle om europæiske opfindelser, der ændrede produktionen i Danmark • give eksempler på opfindelser, der blev gjort uden for Europa – og som først længe efter blev taget i brug i Danmark og Europa 				
Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan formulere enkle historiske problemsatillinger • Eleven har viden om kriterier for opstilling af enkle historiske problemstillinger 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • historiefagligt diskutere problemstillingen om, hvorvidt opfindelserne førte til samfundsforandringer – eller om samfundsforandringer skabte behov for opfindelser 				
Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum		<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan opstille historiske scenarier for at få indsigt i samfundsforhold i fortiden • Eleven har viden om elementer, der indgår i historiske scenarier 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • med brug af sin historiske viden opstille fremtidsscenarier (jf. grundbogen side 129) 				

ÅRSPLAN FOR 5. KLASSE

Hvornår?	Emne/ tema	Kompetenceområde og kompetencemål	Færdigheds- og videns- mål	Eksempler på læringsmål - læreren ændrer og supplerer	Undervisnings- aktiviteter	Tegn på læring	Evaluering
	Straf	Kronologi og sammenhæng Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan inddele historien efter principper for overblik • Eleven har viden om principper for inddeling af historien 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • gøre rede for strafformer, der var typiske i forskellige historiske perioder • forklare, hvorfor lovene ændrede sig i forskellige historiske perioder 	Historie 5 Grundbogen side 130-149, Kopiside 37-41		
		Kildearbejde Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan vurdere brugbarheden af historiske spor, medier og andre udtryksformer til at belyse historiske problemstillinger • Eleven har viden om kildekritiske begreber 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • med brug af kildekritiske begreber analysere og tolke tilgængelige kilder om straf • anvende kildekritiske begreber i vurderingen af kilder om straf 			
		Historiebrug Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven kan konstruere historiske fortællinger • Eleven har viden om struktur i historiske fortællinger 	Eleven kan <ul style="list-style-type: none"> • på baggrund af tilegnet viden formulere historiske fortællinger om straf • som led i forløbet om straf arbejde med kontrafaktisk historie (jf. grundbogen side 149) 			